

The Effect of The Perception of Body Image in Adolescents on Identity Development Process

Ertuğrul Talu, Kirsehir Ahi Evran University, ORCID ID: 0000-0002-3062-6130

Abstract

Body image is assessments based on the feelings and thoughts that they have about his body. This form of evaluation related to body perceptions in adolescents can also play an active role in their identity development process. The aim of this study is to reveal the effect of body image perception on identity status, which is an indicator of identity development, in the context of gender and class level. This study has used a scripture method based on the relational model. The study group was formed by 419 adolescents studying in a high school. "Personal Information Form", "Body Perception Scale" and "Ego Identity Status Scale" were used as a data collection tool. According to the results obtained from the study, the perception of body image in adolescents does not differ significantly according to gender. According to the results of the effect of gender on the identity development process, the status of identity moratorium and diffusion varies according to gender. Identity Achievement and foreclosure is found to be significantly different according to gender. According to another finding from the study, it was found that the perception of body image in adolescents different slightly significantly depending on the level of class.

Keywords: Body image, Adolescence, Identity development, Identity status

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 21, No 2, 2020
pp. 1116-1135
DOI: 10.17679/inuefd.766776

Article type:
Research article

Received : 08.07.2020
Accepted : 04.09.2020

Suggested Citation

Talu, E. (2020). *The Effect of the Perception of Body Image in Adolescents on Identity Development Process* Inonu University Journal of the Faculty of Education, 21(2), 1116-1135. DOI: 10.17679/inuefd.766776

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Adolescence is a period of rapid changes in many developmental areas. Especially physical development is one of these changes. The effects of physical changes are not only limited to the body of the adolescent, but also affect his emotional, thoughts and behaviors (Seymour, 1998). Body image, which forms the perceptual part of physical development, is defined as the individual's evaluation of the parts of his own body and having a positive or negative attitude regarding the functions of these parts (Gündoğan 2006). Body image, which includes a multidimensional and complex structure, has been associated with biological, psychological, social and cultural factors by many researchers (Cash, 2004; Cash and Pruzinsky, 2002; Greenberg, Greenberg, Delinsky, Reese, Buhlmann and Wilhelm, 2010). Body image is essential for identity development, which is an important part of personality development, especially in adolescents (Hetherington, Parke, Gauvain and Locke, 2006). Adolescent accepting his changed body and having positive opinions about his own body are important in gaining identity. Adolescents can show a healthy development as they accept their body and physical appearance (Türküm, 2000).

Purpose

The purpose of this study is to examine the effect of body image perception on identity status, which is an indicator of identity development, in terms of gender and class level. In line with the purpose of the study, answers to the following questions were sought;

1. Does body image perception significantly predict identity status in adolescents?
2. Does the effect of body image perception on identity status of adolescents differ significantly according to gender?
3. Does the effect of body image perception on identity status in adolescents differ significantly by class level?

Method

This research is a quantitative study based on the relational model. Relational model is a research model that aims to determine the existence and degree of change between two or more variables (Karasar, 2018). The study group of the study consisted of 419 (222 Girls, 197 Boys) volunteer high school students studying at a state high school in the 2019-2020 academic year. Personal Information Form, Body Image Scale, and Expanded Objective EGO Identity Status Scale were used as data collection tools in the study. Correlation, simple linear regression analysis, t test, one-way analysis of variance (ANOVA) were used to analyze the data.

Findings

Pearson Correlation Analysis (r) was used to reveal the relationship between body image and identity statuses in adolescents. The results are given in a table. Simple linear regression analysis was performed to reveal the effect of body image on identity status (Suspended Identity and Dispersed Identity) in adolescents. The results are given in a table. Independent samples t-test was used to reveal the differentiation of body image and identity statuses by gender. Results are tabulated. One-Way Analysis of Variance was conducted in order to determine the differentiation of body image and identity statuses according to class level. Levene Test was conducted to test the homogeneity of variances before the One-Way Analysis of Variance (ANOVA). As a result of the Levene Test, no significant difference was observed between the variances. Therefore, LSD Multiple Comparison tests were used to determine the differences of subgroups.

Discussion & Conclusion

According to the results of the study, it was observed that the body image perception of adolescents did not differ significantly according to gender. studies that support the findings of this research in the literature (Eraslan and Aydoğan, 2016; Hale and Smith, 2012; Kılıç, 2019; Nicoli and Liberatore, 2011; Selvi, 2018). It has been determined. According to the results related to the effect of gender on the identity

development process, another finding, it was determined that being in the status of suspended (moratorium) and dispersed identity, which are among the identity statuses, differs according to gender, and having a successful and mortgaged identity status did not differ significantly according to gender. When this differentiation according to gender was examined, it was seen that female adolescents had higher moratorium and dispersed identity status than male adolescents. There are studies supporting the findings of this study in the literature (Akman, 2007; Allison and Schultz, 2001; Archer, 1985; Arslan, 2008; Atak, 2011; Aydın, 2017; Çakır, 2001; Çakır and Aydın, 2005; Demir, 2009; Eryılmaz and Alpay, 2011; Forbes and Ashton, 1998; Gönül, 2008; Jones and Straitmatter, 1987; Morsünbül, 2005; Solmaz, 2002; Ünlü, 2001). According to the findings of the relationship between class level, which is another variable of this study, and body image perception, a slight difference was found. It has been determined that there are studies supporting the findings of this research in the literature (Güney 2018; Kutlu,2009; Öngören, Aydemir and Öngören, 2018; Topaloğlu, 2014). According to the findings obtained regarding the relationship between class level and identity status, another variable of this study, there was a significant difference between class level and body image in some identity statuses, while no significant difference was observed only in one identity status. Considering these differences according to identity statuses, it was determined that students' participation in successful identity, dispersed identity and mortgaged identity statuses differ according to the grade level, while no statistically significant difference was found in the moratorium status according to the grade level. Studies supporting the findings of this research in the literature (Adams and Jones, 1983; Akman, 2007; Archer, 1982; Archer, 1985; Demir, 2009; Forbes and Ashton, 1998; Gavas, 1998; Graf, Mullis and Mullis, 2008; Kroger, 1987; Tiggeman, 2004; Uzman, 2002; Varan, 1990; Wires, Barocas and Hollanbeck, 1994). As a result, according to the findings obtained from this study, it was determined that body image perception in adolescents has an effect on their identity status.

Ergenlerde Beden İmajı Algısının Kimlik Gelişimi Sürecine Etkisi

Ertuğrul Talu, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-3062-6130

Öz

Beden imajı, bireyin kendi bedeni hakkında sahip olduğu duygu ve düşüncelere bağlı değerlendirmeler olarak tanımlanır. Özellikle ergenlerde beden algılarıyla ilgili bu değerlendirmeler biçimleri, aynı zamanda onların kimlik gelişimi sürecinde de etkin rol oynayabilmektedir. Bu çalışmanın amacı ergenlerde beden imajı algısının, kimlik gelişiminin bir göstergesi olan kimlik statülerine olan etkisini; cinsiyet ve sınıf düzeyi bağlamında ortaya koymaktır. Araştırmada ilişkisel modele dayalı betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmacının çalışma grubunu, bir devlet lisesinde öğrenim gören 419 ergen oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", "Vücut Algısı Ölçeği" ve "Ego Kimlik Statüleri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ergenlerde beden imajı algısının, cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Cinsiyetin kimlik gelişimi sürecine olan etkisine ilişkin sonuçlara göre ise kimlik statülerinden olan askıda (moratoryum) ve dağınık kimlik statüsünde yer almanın cinsiyete göre farklılaştığı, başarılı ve ipotekli kimlik statüsünde bulunmanın ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Sınıf düzeyinin beden imajı üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen sonuçlara göre de ergenlerde beden imajı algısının, sınıf düzeyine göre az da olsa anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden imajı, Ergenlik, Kimlik gelişimi, Kimlik statüleri

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 2, 2020
ss. 1116-1135
DOI: 10.17679/inuefd.766776

Makale türü:
Araştırmamakalesi

Gönderim Tarihi: 08.07.2020
Kabul Tarihi: 04.09.2020

Önerilen Atıf

Talu, E. (2020). *Ergenlerde Beden İmajı Algısının Kimlik Gelişimi Sürecine Etkisi İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21(2), 1116-1135. DOI: 10.17679/inuefd.766776

GİRİŞ

Ergenlik dönemi, pek çok gelişim alanında hızlı değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Özellikle de fiziksel gelişim, bu değişimlerin başında gelmektedir. Çünkü ergenlik dönemiyle birlikte bireylerin bedenlerinde hızlı ve önemli değişimler ortaya çıkmaktadır. Ergenlik döneminin başlangıç yılları olan erinlikle birlikte fiziksel gelişim hızlanmakta ve ergenin bedenindeki bu gelişim ve değişimleri algılama ve anlamlandırabilme süreçleri de bundan etkilenmektedir.

Fiziksel değişimlerin etkileri; ergenin sadece bedeniyle sınırlı kalmamakta aynı zamanda onun duygu, düşünce ve davranışlarının da etkilenmesine yol açmaktadır (Seymour, 1998). Fiziksel gelişimin algısal kısmını oluşturan beden imajı konusunda önemli bir araştırmacı olan Cash (2004), fiziksel görünüm konusunda iki bakış açısı olduğunu belirtir: "içeriden bakış" (bireyin kendi fiziksel deneyimi ile ilgili öznel görüşü) ve "dışarıdan bakış" (bireyin dışarıdan görünen sosyal beden imajı). Bu iki bakış açısı, beden imajının şekillenmesinde önemli bir işleve sahiptir (Cash, 2004). Bu yönüyle beden imajı, öznel bir fiziksel görünüm kavramı olarak tanımlanır ve kişinin kendi bedenini gözlemlemeye ve başkalarının, kişinin bedenine yönelik verdiği tepkilerine dayanır (Cash ve Smolak, 2011). Dıştaki somut görünüm, bireyin içsel algısını temsil eder (Kindes, 2006). Bu içsel algı süreçlerinin dış dünyaya yansımaları ise duygu, düşünce ve davranış gibi temel yapılar üzerinde çeşitli şekillendirici etkiler olarak ortaya çıkar (Reas ve Grilo, 2004). Beden imajı olarak ifade edilen bu yapının "algısal, tutumsal ve duyuşsal" bileşenleri vardır ve bu bileşenlerin oluşmasında kişinin deneyim ve gözlemlerinin rolü oldukça önemlidir (Striegel-Moore ve Franko, 2002).

Çok boyutlu ve karmaşık bir yapıyı içeren beden imajı; birçok araştırmacı tarafından biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel faktörlerle ilişkilendirilmiştir (Cash ve Pruzinsky, 2002; Cash ve Smolak, 2011; Greenberg, Greenberg, Delinsky, Reese, Buhlmann ve Wilhelm, 2010). Bu doğrultuda, beden imajı kavramına yönelik çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Beden imajı kavramını Gündoğan (2006), bireyin kendi bedeninin parçalarını değerlendirmesi ve bu değerlendirme sonrasında olumlu ya da olumsuz bir tutuma sahip olması olarak tanımlamaktadır. Schilder (1950) ise bedenimizin bize nasıl görüldüğü ile ilintili zihnimize yansıyan bir resim olarak tanımlarken, Cash (2012) de beden imajını; bizim kendimize nasıl görüldüğümüze dair zihinsel bir resimden ziyade, kişinin kendi bedeniyle olan ilişkisini temsil eden karmaşık bir algısal durum olarak tanımlamaktadır.

Beden imajı, bireylerin bedenleri hakkındaki düşüncelerini ve duygularını içerdiğinden psikolojik faktörler ve beden imajı arasındaki ilişki dikkat çekici bir konu haline gelmiştir (Grogan, 2010). Gelişim psikolojisindeki önemli ilkelerden biri olan "gelişim bir bütündür" ilkesine göre bir alandaki gelişimin olumlu ya da olumsuz seyri, başka bir gelişim alanına da olumlu ya da olumsuz bir etki yapmaktadır. Örneğin bedensel gelişimini olumlu algılayan birinin sosyal-duygusal gelişimi de bundan olumlu etkilenecektir. Bu da bedensel gelişimin diğer birçok gelişim alanını etkileme gücüne sahip olan temel bir gelişim alanı olduğunu ortaya koymaktadır.

Ergenler için temel kaygıların başında, bedenleri ile ilgili düşünceleri gelmektedir. Onlar için beden ve bedene ilişkin algıları, bu süreçte çok önemli bir rol oynamaktadır (Keven- Aklıman ve Eryılmaz, 2017). Bu dönemde bedensel görünüme verilen önem arttıkça ergenin beden imajından hoşnutsuzluk yaşamasında da artışlar daha çok görülmektedir (Tural-Büyük ve Özdemir, 2018). Bu yönüyle bedensel gelişimin ve bunun ergen tarafından olumlu veya olumsuz algısını ortaya koyan beden imajının ergenin gelişiminde çok önemli bir aşamayı temsil ettiği ve pek çok gelişim alanını da etkilediği bilinmektedir (Voelker, Reel ve Greenleaf, 2015). Beden imajı, özellikle de ergenlerde kişilik gelişiminin önemli bir parçası olan kimlik gelişimi için temel bir öneme sahiptir (Hetherington, Gauvain, Ross, Parke, ve Locke, 2006).

Kimlik gelişimi, ergenler için kendini kanıtlama ve kimliğini ortaya koyma çabalarının ön plana çıktığı zor ve karmaşık bir süreci içermektedir (Adelson, 1980; Ubave Huang, 1999; Wires, Barocas ve Hollenbeck, 1994). Bu süreçle birlikte birey bedenindeki hızlı değişimleri, bunların nedenlerini ve kim olduğunu sorgulamaya başlamaktadır (Erikson, 1968). Erikson, kimlik gelişimi sürecini ergenlik döneminin en önemli krizinin farklı roller sonucunda ortaya çıkan karışıklık içerisinde bireyin gerçek kimliğini keşfetme sürecindeki çabaları olarak ele almaktadır (Gerrig ve Zimbardo, 2014). Bu dönemde "Ben kimim?", "Neyim?" ve "Ne olmak istiyorum?" gibi sorulara yanıt aramaya başlar. Bu yanıt arayışlarına bağlı olarak gerçekleşen bir dizi denemeler, ergenlerin kimlik kazanma sürecindeki çabalarını ortaya çıkarır. Eğer ergen, bu çabaları

sonucunda ortaya çıkan krizlerin üstesinden gelebilirse başarılı bir kimlik sentezi gerçekleştirir ve bu doğrultuda sağlıklı bir yetişkinliğe geçiş yapabilir (Erden ve Akman, 2001; Erikson, 1968; Luyckx, Schwartz, Goossens ve Soenens, 2008).

Erikson'dan sonra kimlik kavramı ve gelişimi üzerine çalışmalar yapan bir diğer kişi de James Marcia olmuştur. Marcia; Erikson'un "Psikososyal Gelişim Kuramı"nın temel kavramlarını kabul etmekle birlikte, kimlik kazanım süreciyle ilgili bunalım yaşama (arayış) ve bağlanma (karar verme) olmak üzere yeni kavramlar eklemiştir. Ayrıca kimliğin ölçülebilir özelliklerini vurgulayarak dört çeşit kimlik statüsünden bahsetmiştir (Marcia, 1966).

a) Başarılı Kimlik Statüsü: Kimlik kazanımındaki en üst statü, başarılı kimlik statüsüdür (Morsünbül, Crocetti, Çok ve Meeus, 2016). Bu statüde yer alan ergenler, alternatifleri sürekli araştırırlar. Bilinçli bir şekilde yaptıkları bu araştırma, sorgulama ve rol denemeleri sonucu bir kimliğe bağlanma gerçekleştirirler (Santrock, 2020). Bu statüde yer alan ergenler; kimlik karmaşasını başarılı bir şekilde çözmüş ve kimlik krizini atlattmış, kendileri ile uyum içinde olan ve neleri yapıp yapamayacaklarına dair sınırlarının bilincinde olan kişilerdir (Marcia, 1966).

b) Askıya Alınmış/ Moratoryum Kimlik Statüsü: Bu statüde yer alan ergenler, kimlik yapısını oluşturmada bir kimlik krizi yaşarlar ve aynı zamanda bir arayış içerisine girerler. Fakat onların bu çabası iki kutupludur: Hem uyum sağlamak ve bağlanmak isterler hem de bireyselliklerini kaybedecekleri endişesiyle isyan etme yönelimindedirler (Demir ve Derelioğlu, 2010). Bu doğrultuda çeşitli seçenekleri araştırır ve sorgularlar fakat belirginleşmiş bir bağlanma davranışı gösteremezler. Bu dönem, bir nevi bekleme ve olgunlaşma dönemi olarak da adlandırılabilir (Erikson, 1984).

c) İpotekli/Bağımlı Kimlik Statüsü: Bu kimlik statüsünde yer alan ergenler, herhangi bir kimlik krizi yaşamaz ve karar alma süreçleri için herhangi bir arayış içine girmezler (Zimmerman, Lannegrand, Safont-Mottay ve Cannard, 2015). Bilinçli bir şekilde araştırma yapmadan, seçenekleri sorgulamadan bağlanma yaparlar. Kimliğin oluşumunda kendi iradelerinden çok anne, baba, yakın akraba gibi önem verilen ve otorite olarak görülen kişilerin etkisi görülmektedir (Marcia, 1993).

d) Dağınık Kimlik Statüsü: Bu statüde yer alan ergenler, herhangi bir arayış, sorgulama ve bağlanma içinde değildirler. Herhangi bir kriz yaşamazlar ve herhangi bir kimliğe bağlanmaktan da kaçınırlar (Marcia, 1993). Dağınık kimlik statüsü, Erikson'un kuramında kimlik karmaşası yaşama boyutunu temsil etmektedir ve bireye en uyumsuz kimlik statüsü olarak görülmektedir (Atak, 2011; Klimstra, Hale, Raaijmakers, Branje ve Meeus, 2010).

Yukarıda yer verilen tüm bu kimlik statülerinin ortaya çıkışında; ergenlerin bedensel, bilişsel ve psiko-sosyal gelişim alanlarında yaşadıkları birçok değişimin etkisi olmaktadır (Türküm, 2000). Özellikle de ergenlerin beden imajlarını olumsuz olarak algılayıp değerlendirmelerinin, olumsuz kimlik statülerinin gelişimine yol açacağı ifade edilmektedir (Çuhadaroğlu, 2001). Alanyazında bu araştırmalar incelendiğinde ergenlerde beden imgesinin kimlik gelişimine olan etkisini, doğrudan konu edinen çalışmaların çok az olduğu tespit edilmiştir. Oysa ergenlerin kimlik gelişimlerinin desteklenebilmesi ve kimlik karmaşası yaşamasının en aza indirilebilmesi için kimlik gelişimine etki eden faktörlerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu yönüyle alanyazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülen bu çalışmanın amacı, ergenlerde beden imajı algısının kimlik gelişiminin bir göstergesi olan kimlik statülerine olan etkisini cinsiyet ve sınıf düzeyi bağlamında incelemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1.Ergenlerde beden imajı algısı, kimlik statülerini anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

2.Ergenlerde beden imajı algısının kimlik statülerine olan etkisi, cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

3.Ergenlerde beden imajı algısının kimlik statülerine olan etkisi, sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ergenlerde beden imgesinin kimlik gelişimine olan etkisini incelemek amacıyla ilişkisel modele dayanarak gerçekleştirilmiş olan nicel bir araştırmadır. İlişkisel model, iki veya daha çok değişken arasındaki değişimin varlığı ve derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2019 – 2020 eğitim-öğretim yılında Kırşehir ilinde bir devlet lisesinde öğrenim gören 419 (222 Kız, 197 Erkek) gönüllü lise öğrencisinden oluşmuştur. Çalışma grubunun cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma grubunun cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

		Frekans	%
Cinsiyet	Kız	222	53
	Erkek	197	47
Sınıf	9	112	26,7
	10	119	28,4
	11	93	22,2
	12	95	22,7

Tablo 1’e göre araştırmanın çalışma grubu, 419 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde 222’sinin (%53) kız, 197’sinin (%47) ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların sınıflara göre dağılımı incelendiğinde ise 112 (%26,7) öğrencinin 9. sınıf, 119 (%28,4) öğrencinin 10. sınıf, 93 (%22,2) öğrencinin 11. sınıf ve 95 (%22,7) öğrencinin de 12. sınıfta olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında veri toplama araçları, lise öğrencilerine araştırmacı tarafından gruplar halinde uygulanmış ve uygulanma öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı hakkında gerekli bilgiler verilmiştir. Toplanan verilerden toplam 21 katılımcıya ait veri, yapılan ön inceleme aşamasında veri analizini etkileyecek düzeyde uç değerlere sahip olmalarından dolayı veri setinden çıkarılarak değerlendirmeye dahil edilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Vücut Algısı Ölçeği” ve “Genişletilmiş Objektif EGO Kimlik Statüsü Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama araçları ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Kişisel Bilgi Formu

Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeylerine ilişkin bilgileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Vücut Algısı Ölçeği

Araştırmanın beden imajı ile ilgili verileri, Orijinal adı “Body Cathexis Scale (BCS)” olan ve 1953 yılında Secard ve Jurard tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlaması 1992 yılında Hovardaoğlu tarafından yapılmış olan “Vücut Algısı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Ölçek, kişilerin 40 ayrı vücut bölümünden ya da işlevinden memnuniyet düzeylerini belirleyen ve 40 maddeden oluşan beşli likert tipi bir ölçme aracıdır (1= Çok beğeniyorum ile 5= Hiç beğenmiyorum). En olumlu ifade 1 puan, en olumsuz ifade ise 5 puan almaktadır. Ancak veri analizi sürecinde anlamlandırmayı kolaylaştırmak için veri setindeki puanlamalar ters

çevrilmiştir (5=1, 4=2, 3=3, 2=4, 1=5). Buna göre, alınabilecek en düşük toplam puan 40, en yüksek toplam puan 200'dür. Bu çalışma için ölçekten alınan toplam puanın artması, kişinin vücut bölümlerinden ya da işlevinden duyduğu memnuniyetin de artmasını, puanın azalması ise memnuniyetin azalmasını belirtmektedir. Ölçeğin Hovardaoğlu (1992) tarafından yapılan çalışmasında iki yarı güvenirliği .75, madde test korelasyonları $r=.45$ ile $r=.89$ arasında ve Cronbach Alfa katsayısı ise .91 olarak belirlenmiştir.

Genişletilmiş Objektif EGO Kimlik Statüsü Ölçeği

Araştırmanın kimlik gelişimi ile ilgili verileri; Orijinal adı "Extended Objective Measure of EGO Identity Status" olan, Bennion ve Adams (1986) tarafından Marcia'nın (1993) geliştirdiği kimlik statülerini temel alınarak geliştirilen ve Oskay (1998) tarafından Türkçeye uyarlanan "Genişletilmiş Objektif EGO Kimlik Statüsü Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Bu ölçek 64 maddeden oluşan altılı likert tipinde bir ölçektir (1= kesinlikle katılmıyorum ile 6= kesinlikle katılıyorum). Ölçek, ideolojik kimlik ve kişilerarası kimlik olmak üzere iki alandan oluşmaktadır. Her bir alan ise başarılı kimlik, askıda kimlik (moratoryum), bağımlı kimlik ve dağınık kimlik olmak üzere dört alt ölçek içermektedir. Dört alt ölçeğin her birinden 16 ile 96 arasında değişen puanlar alınabilmektedir (Oskay, 1998). Her bir alt ölçekten alınan puanların yükselmesi, bireylerin başarılı kimlik, askıda kimlik (moratoryum), bağımlı kimlik ve dağınık kimlik gibi kimlik statü düzeylerindeki artışa işaret etmektedir. Bu çalışmada, ölçeği oluşturan iki alandan bağımsız olarak dört alt ölçek için elde edilen toplam puanlar dikkate alınmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmaları kapsamında, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları başarılı kimlik için .75, kimlik arayışı için .73, bağımlı kimlik için .84 ve kimlik kargaşası için .57 olarak bulunmuştur (Oskay, 1998).

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analiz öncesinde parametrik ya da non-parametrik istatistikler için uygun olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği ve grup varyanslarının eşit olduğu görülmüştür. Veri setinin parametrik istatistikler için uygun olduğu belirlenmiştir. Veriler, öncelikle regresyon analizinin yapılabilmesi için değişkenler arası ilişkinin incelenmesi amacıyla pearson momentler çarpımı korelasyon analizine (r) tabi tutulmuştur. Daha sonra ergenlerde beden imajının kimlik gelişimi sürecine etkisini ortaya koymak amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Diğer yandan verilerde; cinsiyetlere göre farklılaşmayı belirlemek için bağımsız örneklem için t testi, ikiden fazla olan sınıf düzeyi gruplarının ortalamalarını karşılaştırmak için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) öncesinde varyansların homojenliğini test etmek amacıyla levene testi yapılmıştır. Yapılan levene testi sonucunda varyanslar arasında anlamlı fark gözlenmemiştir. Bu nedenle alt grupların farklarını tespit etmek amacıyla LSD Çoklu Karşılaştırma testleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Sonuçlar için istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Ergenlerde Beden İmajı ve Kimlik Statüler Arasındaki ilişki

Ergenlerde beden imajı ve kimlik statülerinin arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için pearson korelasyon analizi (r) kullanılmıştır. Sonuçlar tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.
Korelasyon Analizi Sonuçları

	1.	2.	3.	4.	5.
1. Beden İmajı	1				
2. Başarılı Kimlik	-.03**	1			
3. Askıda Kimlik	-.44*	.20*	1		
4. İpotekli Kimlik	-.03**	.05**	.32*	1	
5. Dağınık Kimlik	-.40*	.06**	.65*	.30*	1

*p<.05

Tablo 2’de bulunan sonuçlara göre beden imajı ile askıda kimlik ($r=-.44$, $p<.05$) ve dağınık kimlik ($r=-.40$, $p<.05$) statüleri arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmaktadır. Ancak beden imajı ile başarılı kimlik ($r=-.03$, $p>.05$) ve ipotekli kimlik ($r=-.03$, $p>.05$) statüleri arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Kimlik statülerinin birbirleri ile olan ilişkisi incelendiğinde başarılı kimlik statüsü ile askıda kimlik statüsü arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=.20$, $p<.05$). Ancak başarılı kimlik statüsü ile ipotekli kimlik ($r=.05$, $p>.05$) ve dağınık kimlik ($r=.06$, $p>.05$) statüleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Askıda kimlik statüsü ile ipotekli kimlik ($r=.32$, $p<.05$) ve dağınık kimlik ($r=.65$, $p<.05$) statüleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. İpotekli kimlik statüsü ile dağınık kimlik statüsü arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=.30$, $p<.05$).

Ergenlerde Beden İmajının Kimlik Statülerine Etkisi

Ergenlerde beden imajının kimlik statülerine etkisini ortaya koymak amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analizi sonuçları tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.
Beden İmajının Kimlik Statülerine (Başarılı Kimlik, Askıda Kimlik, İpotekli Kimlik ve Dağınık Kimlik) Etkisini Gösteren Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	B	β	R	R^2	F	t	p
Beden İmajı	Başarılı Kimlik	60.32	-.01	.03	.00	.38	15.80	.53**
	Askıda Kimlik	99.67	-.29	.44	.19	99.95	21.47	.00*
	İpotekli Kimlik	38.72	.02	.03	.00	.62	9.58	.42**
	Dağınık Kimlik	93.40	-.27	.40	.16	79.57	19.73	.00*

*p<.05

Tablo 3’te bulunan sonuçlara göre beden imajının askıda kimlik statüsünün ($R=.44$, $R^2=.19$, $F_{(1, 417)} = 99.952$, $p<.05$) ve dağınık kimlik statüsünün ($R=.40$, $R^2=.16$, $F_{(1, 417)} = 79.576$, $p<.05$) yordayıcısı olduğu görülmektedir. Askıda kimlik statüsüne ilişkin toplam varyansın %19’u ve dağınık kimlik statüsüne ilişkin toplam varyansın %16’sını beden imajının açıkladığı ifade edilebilir.

Tablonun devamı incelendiğinde beden imajının başarılı kimlik ($R=.03$, $R^2=.00$, $F_{(1, 417)} = .38$, $p>.05$) ve ipotekli kimlik ($R=.03$, $R^2=.00$, $F_{(1, 417)} = .62$, $p>.05$) statülerinin yordayıcısı olmadığı görülmektedir.

Beden İmajı ve Kimlik Statülerinin Cinsiyete Göre Farklılaşması

Beden imajı ve kimlik statülerinin cinsiyete göre farklılaşmasını ortaya koymak için bağımsız örneklemeler için t test kullanılmıştır. Sonuçlar tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Beden İmajı ve Kimlik Statülerinin Cinsiyet Göre t Test Analizi Sonuçları

	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	T	Sd	P
Beden İmajı	Kız	222	154.02	24.97	-1.48	417	.13**
	Erkek	197	157.58	24.11			
Başarılı Kimlik	Kız	222	57.93	12.03	-.18	417	.91**
	Erkek	197	58.06	12.36			
Askıda Kimlik	Kız	222	55.45	17.52	2.14	416.55	.03*
	Erkek	197	52.01	15.04			
İpotekli Kimlik	Kız	222	42.23	13.73	.58	417	.56**
	Erkek	197	41.50	11.89			
Dağınık Kimlik	Kız	222	53.28	17.32	2.81	417	.00*
	Erkek	197	49.32	15.13			

*p<.05

Tablo 4'te bulunan sonuçlara göre askıda kimlik statüleri ortalamaları cinsiyete göre farklılaşmaktadır ($t_{416.5}=2.14$, $p<.05$). Sonuçlar kız ergenlerin ($\bar{x}_K=55.45$) erkek ergenlere ($\bar{x}_E=52.01$) göre daha yüksek askıda kimlik statüsüne sahip olduğuna işaret etmektedir. Dağınık kimlik statüleri ortalamaları cinsiyete göre farklılaşmaktadır ($t_{417}=2.81$, $p<.05$). Sonuçlar kız ergenlerin ($\bar{x}_K=53.28$) erkek ergenlere ($\bar{x}_E=49.32$) göre daha yüksek dağınık kimlik statüsüne sahip olduğuna işaret etmektedir. Ancak başarılı kimlik statüsü ($t_{417}=-.18$, $p>.05$) ve ipotekli kimlik statüsü ($t_{417}=.58$, $p>.05$) puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Tablodaki diğer bulgulara göre beden imajı algısı toplam puan ortalamaları, cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($t_{417}=-1.48$, $p>.05$).

Beden İmajı ve Kimlik Statülerinin Sınıf Düzeyine göre farklılaşması

Beden imajı ve Kimlik statülerinin sınıf düzeyine göre ortalamalarının farklılaşmasını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) öncesinde, varyansların homojenliğini test etmek amacıyla levene testi yapılmıştır. Yapılan levene esti sonucunda varyanslar arasında anlamlı fark gözlenmemiştir. Bu nedenle alt grupların farklarını tespit etmek amacıyla LSD Çoklu Karşılaştırma testleri kullanılmıştır. Bu testler ANOVA testi sonucunda ortaya çıkan farkın hangi gruplar (grup sayısı LSD testi için 3 ve 8 grup aralığında) arasında olduğunu ortaya koymaktadır (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2016). Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

Beden İmajı ve Kimlik Statülerinin Sınıf Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Beden İmajı	Gruplar arası	5339.5	3	1779.85	2.98	.03*	10 – 11 10 – 12
	Gruplar içi	247826.9	415	597.17			
	Toplam	253166.5	418				
Başarılı Kimlik	Gruplar arası	2004.1	3	668.04	4.62	.00*	9 – 12 10 – 12 10 – 11

	Gruplar içi	59984.8	415	144.54			
	Toplam	61988.9	418				
Askıda Kimlik	Gruplar arası	885.2	3	295.08	1.08	.35**	-
	Gruplar içi	112573.7	415	271.26			
	Toplam	113458.9	418				
İpotekli Kimlik	Gruplar arası	8831.4	3	2943.83	20.15	.00*	9 – 11 9 – 12 10 – 11 10 – 12
	Gruplar içi	60609.4	415	146.04			
	Toplam	69440.9	418				
Dağınık Kimlik	Gruplar arası	2186.1	3	728.71	2.72	.04*	10 – 11 10 – 12
	Gruplar içi	111119.9	415	267.75			
	Toplam	113306.0	418				

*p<.05

Tablo 5'e göre 4 sınıf düzeyinde, 419 kişilik bir öğrenci grubunun beden imajı ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için sınıf düzeyine göre oluşturulan grupların beden imajı ortalamaları tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda 9. sınıf ($\bar{x}=156.4$), 10. sınıf ($\bar{x}=160.6$), 11. sınıf ($\bar{x}=152.0$), ve 12. sınıf ($\bar{x}=152.2$) öğrencilerinin beden imajı ortalamalarının en az ikisi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir [$F_{(415-3)}=2.98$, $p<.05$]. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2=.02$) bu farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2016). Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın 10. sınıf öğrencileri ile 11 ve 12. sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmektedir.

4 sınıf düzeyinde, 419 kişilik bir öğrenci grubunun başarılı kimlik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için sınıf düzeyine göre oluşturulan grupların başarılı kimlik ortalamaları, ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda 9. sınıf ($\bar{x}=56.2$), 10. sınıf ($\bar{x}=55.9$), 11. sınıf ($\bar{x}=59.4$) ve 12. sınıf ($\bar{x}=61.1$) öğrencilerinin başarılı kimlik ortalamalarının en az ikisi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir [$F_{(415-3)}=4.62$, $p<.05$]. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2=.03$), bu farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2016). Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın 12. sınıf öğrencileri ile 9 ve 10. sınıf öğrencileri; 11. sınıf ve 10. sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmektedir.

4 sınıf düzeyinde, 419 kişilik bir öğrenci grubunun askıda kimlik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için sınıf düzeyine göre oluşturulan grupların askıda kimlik ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda 9. sınıf ($\bar{x}=55.5$), 10. sınıf ($\bar{x}=54.6$), 11. Sınıf ($\bar{x}=52.4$) ve 12. sınıf ($\bar{x}=59.0$) öğrencilerinin askıda kimlik ortalamalarının en az ikisi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir [$F_{(415-3)}=1.08$, $p>.05$].

4 sınıf düzeyinde, 419 kişilik bir öğrenci grubunun ipotekli kimlik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için sınıf düzeyine göre oluşturulan grupların ipotekli kimlik ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda 9. sınıf ($\bar{x}=46.1$), 10. sınıf ($\bar{x}=54.8$), 11. sınıf ($\bar{x}=37.9$) ve 12. sınıf ($\bar{x}=35.7$) öğrencilerinin ipotekli kimlik ortalamalarının en az ikisi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir [$F_{(415-3)}=20.5$, $p<.05$]. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2=.12$), bu farkın geniş düzeyde olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü,

2016). Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın 9. Sınıf öğrencileri ile 11 ve 12. sınıf öğrencileri ve de 10. sınıf öğrencileri ile 11. ve 12. Sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. 4 sınıf düzeyinde, 419 kişilik bir öğrenci grubunun dağınık kimlik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için sınıf düzeyine göre oluşturulan grupların dağınık kimlik ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda 9. sınıf ($\bar{x}=52.1$), 10. sınıf ($\bar{x}=54.8$), 11. sınıf ($\bar{x}=49.8$) ve 12. sınıf ($\bar{x}=49.0$) öğrencilerinin dağınık kimlik ortalamalarının en az ikisi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir [$F_{(415-3)}=2.72$, $p<.05$]. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2=.01$), bu farkın küçük düzeyde olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2016). Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın 10. sınıf öğrencileri ile 11 ve 12. sınıf öğrencileri arasında olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Ergenlerde beden imajı algısının kimlik gelişimi statülerine etkisi konusunda, yurt içi ve yurt dışındaki alanyazın taramalarında çok az sayıda çalışma olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan alanyazında, ergenlerde tek başına beden imajı konusunu ve yine tek başına kimlik statülerine ait konuları çeşitli değişkenler açısından inceleyen birçok çalışma olduğu görülmüştür. Bu çalışmalar incelendiğinde kimlik statüleri ile ilgili çalışmaların daha çok cinsiyet, yaş, benlik saygısı, kendilik algısı, bağlanma, riskli davranışlar, madde kullanımı, intihar, beslenme bozuklukları, kişilik özellikleri, sosyal kaygı, psikolojik bozukluklar, akademik başarı, uyum düzeyi, psikolojik iyi oluş, sosyal destek, ebeveyn tutumları gibi farklı değişkenlerle birlikte ele alınmış çalışmalarla gerçekleştirildiği ve yine aynı durumun beden imajı konusunda da benzer değişkenlerle ele alınıp gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Ergenlerde beden imajı algısının; kimlik gelişiminin bir göstergesi olan kimlik statülerine olan etkisini cinsiyet ve sınıf düzeyi bağlamında incelemeyi amaçlayan bu çalışmadan elde edilen bulgulardan biri, ergenlerde beden imajı algısının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığına ilişkindir. İlgili alanyazında, çoğunlukla cinsiyetin beden imajıyla yüksek bir ilişki gösterdiğini ifade eden ve bu çalışmanın sonucu ile örtüşmeyen bulguların olduğu tespit edilmiştir (Akman, 2007; Aygör, 2010; Back, 2011; Çok, 1990; Esnaola, Rodríguez ve Goñi, 2010; Güney, 2018; Hacıoğlu, 2017; Karagöz ve Karagün, 2015; Neagu, 2015; Özbey, 2019; Thapa ve Thapa 2015). Diğer yandan ilgili alanyazında, ulaşılan çalışmaların çok azında bu çalışmanın bulgularıyla örtüşen sonuçlara rastlanılmıştır. Özellikle Eraslan ve Aydoğan (2016), Hale ve Smith (2012), Kılıç (2019), Liberatore (2011) ve Selvi (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda erkeklerin ve kızların; benzer seviyede beden memnuniyetsizliği deneyimlediğine ilişkin bulgular elde edildiği görülmüştür. Bu sonuç son zamanlarda kızlar ve erkekler için beden imajının benzer oranlarda önemli bir konu haline gelmesi ve bunda da özellikle medyanın etkili bir rolü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Bu çalışmada incelenen bir diğer bulgu olan cinsiyetin kimlik gelişimi sürecine olan etkisine ilişkin sonuçlara göre ise kimlik statülerinden olan askıda (moratoryum) ve dağınık kimlik statüsünde yer almanın cinsiyete göre farklılaştığı, başarılı ve ipotekli kimlik statüsünde bulunmanın ise cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgular ve alanyazındaki diğer çalışmalar incelendiğinde kimlik statüleri ile cinsiyet arasındaki ilişkinin tutarsız sonuçlar verdiği görülmektedir. Ergenlerin kimlik statülerinin incelendiği araştırmaların bazılarında, cinsiyet açısından farklılık oluştuğuna ilişkin elde edilmiş çeşitli bulgular (Akman, 2007; Allison ve Schultz, 2001; Archer, 1985; Arslan, 2008; Atak, 2011; Aydın, 2017; Çakır, 2001; Çakır ve Aydın, 2005; Demir, 2009; Eryılmaz ve Alpay, 2011; Forbes ve Ashton, 1998; Gönül, 2008; Jones ve Straitmatter, 1987; Morsünbül, 2005; Solmaz, 2002; Ünlü, 2001) görülürken bazı araştırmalarda ise cinsiyet ile kimlik statüleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına (Archer, 1982; Archer, 1989; Balkaya ve Ceyhan, 2007; Birgi, 2010; Gavas, 1998; Gündoğdu ve Zeren, 2004; Kroger, 1988; Köker, 1997; Lewis, 2003; Oflazoğlu, 2000; Streitmatter, 1993; Süslü, 2002; Varan, 1990) dair bulguların olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada, dört kimlik statüsünden iki tanesinde askıda (moratoryum) ve dağınık kimlik statüsünde cinsiyete ilişkin anlamlı bir ilişki görülürken diğer iki tanesinde başarılı ve ipotekli kimlik statüsünde anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu bulguda, yukarıda bahsedildiği gibi alanyazında bazı kimlik türlerinin cinsiyete göre farklılaşma gösterirken bazılarında görülmemesi ile örtüşür niteliktedir. Cinsiyete göre elde edilen bu farklılaşma incelendiğinde ise kız ergenlerin, erkek ergenlere göre daha yüksek düzeyde askıda (moratoryum) ve dağınık kimlik statüsüne sahip oldukları görülmüştür. Kızlarda askıda (moratoryum) kimlik

statüsünde yer alma oranının yüksek çıkması sonucu; ilgili alanyazında Bergh ve Erling (2005), Chase (2011), Cramer (2000), Çakır (2001), Kroger (1987), Solmaz (2002), Uzman (2002) tarafından gerçekleştirilmiş araştırma bulgularıyla örtüşür niteliktedir. Alanyazında bu durum, sosyo-kültürel normların kızları daha özenli ve psikolojik olarak daha müzakereci bir arayış içinde olmaya ittiğinden kızların kimlik oluşum süreçlerini genellikle "müzakere" etmek üzerine oluşturdukları şeklinde açıklanmaktadır. Cramer (2000), Kroger (1987) ise bu durumu, kızların değişime tepki olarak kişisel kimlik oluşturma eğilimi göstermelerine dayandırmaktadır. Diğer yandan bu durum başarılı kimlik statüsünden sonra en olumlu kimlik statüleri sınıflamasında yer alan askıda (moratoryum) kimlik statüsünün, aslında ergenlerin içinde bulundukları dönemin yansımalarını da bünyesinde barındıran bir sağlıklı kimlik gelişimi süreci olduğundan ve genellikle de kızlarda başarılı kimlikten sonra daha yaygın görülen bir kimlik statüsü olmasından kaynaklanan bir durum olarak yorumlanabilir. Diğer yandan bu çalışmada kızlar için başarılı kimlik statüsünde yer alma durumu ile ilgili her ne kadar anlamlı bir ilişkiye ait bulguya rastlanılsa da alanyazında kızlarda başarılı kimlik statüsünün, erkeklere göre daha baskın olduğunu gösteren çalışmaların çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir (Çakır, 2001; Çakır ve Aydın, 2005; Forbes ve Ashton, 1998; Morsünbül, 2005; Varan, 1990). Ayrıca alanyazında dağınık kimlik statüsü genelde erkekler açısından gözlenen bir kimlik statüsü iken (Cramer 2000; Graf, Mullis ve Mullis, 2008; Morsünbül, 2005; Uzman, 2002) bu çalışmada askıda (moratoryum) kimlik statüsünden sonra kızlarda en fazla gözlenen bir kimlik statüsü olarak görülmesi, alanyazınla çelişen bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Çalışmadaki bu bulgu; sadece Gündoğdu ve Zeren (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, kızların erkeklerden daha fazla dağınık kimlik statüsünde yer aldığına ilişkin elde edilmiş bulguyla örtüşür niteliktedir. Sonuç olarak bu çalışmada kızlarda olumlu kimlik statüsünde değerlendirilen askıda (moratoryum) kimlik statüsü ile diğer yandan en olumsuz kimlik statüsü kategorisinde değerlendirilen dağınık kimlik statüsünün bir arada yüksek çıkması aslında kimlik statülerini, cinsiyete göre geçmişte de günümüzde de belirlemenin zor olduğunun bir kanıtı niteliğindedir. Çünkü alanyazında pek çok çalışmada; cinsiyetle kimlik statülerinin hem farklılaştığı hem de farklılaşmadığını gösteren çelişkili çalışmaların sayısının, yukarıda da sıralandığı gibi bir hayli fazla olduğu görülmektedir. Bu farklılaşma toplumda kız ve erkeklere yüklenen farklı cinsiyet rollerinin kısmi yansımaları olarak yorumlanabilir. Cinsiyete göre kimlik statülerinde kız ve erkeklerde farklılaşma görülmemesi ise cinsiyet açısından kız ve erkeklerin içinde bulundukları ergenlik dönemi itibarıyla her ne kadar bedensel gelişim açısından farklılık gösterebilir de yetenek, tutumlar ve davranışlar açısından farklı olmaktan daha çok benzer sorun ve sorgulamalar içinde oldukları için bu farklılaşmanın net ölçülemediği şeklinde yorumlanabilir.

Bu çalışmanın bir diğer değişkeni olan sınıf düzeyinin beden imajı algısı ile ilişkisine yönelik elde edilen bulgular değerlendirildiğinde konuyla ilgili alanyazında çok az sayıda çalışmanın, sınıf düzeyini değişken olarak ele aldığı görülmüştür. Buna karşılık çoğu çalışmanın ise yaş değişkenini esas alarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Sonuç itibarıyla sınıf düzeylerinin de çoğunlukla yaş dağılımına dayandığı varsayımından hareketle, bu konuda sınıf ve yaş değişkenine ilişkin bulgulara yönelik tartışma bir arada yürütülmüştür. Bu araştırmada, sınıf düzeyinin beden imajı üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen sonuçlara göre ergenlerde beden imajı algısının sınıf düzeyine göre az da olsa anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu farkın özellikle de 10. sınıf öğrencileri ile 11 ve 12. sınıf öğrencileri arasında olduğu tespit edilmiştir. 10. sınıftan sonra, beden imajı algısının olumlu yönde yükseldiği görülmüştür. Alanyazında Güney (2018), Kutlu (2009), Öngören, Aydemir ve Öngören (2018), Topaloğlu (2014) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarının bu çalışmanın bulgularıyla örtüşür nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan alanyazında sınıf ve yaş düzeyinin, beden algısı düzeyi ile anlamlı bir ilişkisi olmadığı yönünde bulgular veren ve bu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmeyen çalışmaların da (Aygör 2010; Ergür, 1996; Hacıoğlu, 2017; Kılıç, 2019; Polat, 2005; Tarhan, 1995; Uğurlu ve Akin, 2008; Yaşın-Dökmen, 2009) olduğu görülmüştür. Beden imajının yaş ve sınıf düzeyine göre az da olsa olumlu yönde artış göstermesi, ergenlerin yaş ve sınıf düzeyinin artışıyla birlikte gerek bedensel olgunlaşmalarının sürmesi gerekse bilişsel yapılarındaki gelişmelerin rolü olarak yorumlanabilir. Alanyazında bir diğer yönü temsil eden yaş ve sınıf düzeyiyle beden imajındaki değişime ilişkin anlamlı bir ilişkinin elde edilememesine ait bulgular ise lise dönemindeki yaş aralıklarının birbirine yakın olmalarından kaynaklı bir durum olarak yorumlanabilir.

Bu çalışmanın bir diğer değişkeni olan sınıf düzeyinin kimlik statüleriyle olan ilişkisine yönelik elde edilen bulgulara göre lise öğrencilerinin başarılı kimlik, dağınık kimlik ve ipotekli kimlik statülerinde yer almalarının sınıf düzeyine göre farklılaştığı tespit edilirken askıda (moratoryum) kimlik statüsünde ise sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Alanyazında da bu konuda iki yönde bulguların

mevcut olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında sınıf ve yaş düzeylerinin kimlik statüleriyle ilişkili olduğuna yönelik sonuçlar veren çalışmalar (Adams ve Jones, 1983; Akman, 2007; Archer, 1982; Archer, 1985; Demir, 2009; Forbes ve Ashton, 1998; Gavas, 1998; Graf, Mullis ve Mullis, 2008; Kroger, 1987; Tiggeman, 2004; Uzman, 2002; Varan, 1990; Wires, Barocas ve Hollanbeck, 1994) olduğu gibi anlamlı bir ilişki olmadığına dair sonuçlar veren (Allison ve Schultz, 2001; Archer, 1989; Balkaya ve Ceyhan, 2007; Baş, 2013; Çakır, 2001; Lewis, 2003; Oflazoğlu, 2000; Süslü, 2002) çalışmaların da olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada, sınıf düzeyi arttıkça başarılı kimlik statüsünde yer almada artış; yine sınıf düzeyi arttıkça ipotekli ve dağınık kimlik statülerinde düşüş olduğu tespit edilmiştir. Askıda (moratoryum) kimlik statüsünde ise sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Alanyazında başarılı kimlik statüsünün, sınıf düzeyi ile arttığını ortaya koyan (Archer, 1982; Archer, 1985; Atak, 2011; Forbes ve Ashton, 1998; Gavas, 1998; Kroger, 1988; Varan, 1990) çalışmalara rastlanırken yine sınıf düzeyi arttıkça ipotekli ve dağınık kimlik statülerinde düşüş olduğunu ortaya koyan (Demir, 2009; Lewis, 2003; Varan, 1990) çalışmalara ve sınıf düzeyi ile askıda (moratoryum) kimlik statüsünün ise farklılaşmadığını (Chase, 2011; Gavas, 1998; Graf, Mullis ve Mullis, 2008; Kroger, 1987; Oflazoğlu, 2000) ortaya koyan çalışmalara rastlanılmış ve bu çalışmaların sonuçlarının bu çalışmanın bulgularıyla örtüşür nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada ve alanyazındaki çeşitli araştırma sonuçlarında, sınıf düzeyine göre kimlik statülerinin farklılaşmasına yönelik çelişkili sonuçlar elde edilmesi durumu ise lise yıllarındaki yaş aralığının fazla olmaması, lise yıllarının üniversiteye giriş ve gelecek kaygısının yoğun yaşandığı yıllar olması; bu nedenle öğrencilerin, kimlik sorunu ile uğraşmayı çok merkeze almamalarından kaynaklı bir durum olarak yorumlanabilir. Ayrıca bu durumu Adams ve Jones (1983), 15–18 yaşlarındaki lise yıllarını kimliğin billurlaşmadığı yıllar olarak açıklarken Köker (1997); lise yıllarında kimlik duygusu gelişiminin yavaş olduğunu, ancak genç yetişkinlik yıllarında kimliğin daha kalıcı özellikler göstermeye başlayacağı şeklinde açıklamaktadır.

Sonuç olarak ergenlik döneminde; yerine getirilmesi gereken en önemli gelişim görevlerinden birinin kimlik gelişimi olarak görülmesi, diğer yandan ergenlik yıllarında ortaya çıkan hızlı fiziksel gelişimin hem de artan beğenilme ihtiyacına paralel olarak tüm dikkatin fiziksel özelliklere yönelmiş olması ve bu yönelişin ergenlerde kimlik statülerinin oluşumuna nasıl etki ettiği; bu çalışmanın temel çıkış noktasını oluşturmuştur. Alanyazında fiziksel gelişimin kimlik gelişimi üzerine olan etkilerini doğrudan konu alan çalışmaların sayıca çok az olduğu da görülerek böyle bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bu yönüyle alanyazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına dayanarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

Ergenlerin kimlik gelişim süreçlerinde karşılaşacakları kimlik ve rol karmaşasının yaşanmasının en aza indirgenebilmesi ve bu konuda öğrencilerin sağlıklı kimlik kazanımı süreçlerinin desteklenmesine yönelik etkili yardım ve destek hizmetleri geliştirilebilir.

Sağlıklı bir kimlik süreci deneyimleyen ergenlerin genç yetişkinlik ve daha sonraki gelişim dönemlerinin gerektirdiği rolleri de daha sağlıklı yaşayabilmeleri amacıyla beden gelişimi ve kimlik gelişimi süreçleri hakkında doğru ve sağlıklı bilgi kaynaklarına erişimleri konusunda ergenler bilgilendirilebilir.

Ülke genelinde bireylerde daha erken yaşlarda sağlıklı ve dengeli beslenme ve spor yapma gibi alışkanlıkların kazandırılmasına yönelik etkili program ve teşvik edici kampanyalar düzenlenebilir.

Özellikle ergenlerin kendilerini ve başkalarını değerlendirmede sadece beden odaklı, şekilci bir düşünme ve değerlendirme içinde olmamalarına yönelik bilgi ve becerileri edinmeleri sağlanabilir.

Ergenlerin beden imajı konusunda medyanın dayatmaya çalıştığı rol modellerin etkisiyle maruz kaldığı psikolojik baskı ve kendini bu figürlerle kıyaslama ve fiziksel memnuniyetsizlik duygularını yönetebilme becerileri konusunda, bilgilendirici ve destekleyici eğitim ve etkinliklere okullarda yer verilebilir.

Bu çalışma lise öğrencileriyle yürütülmüş bir çalışmadır. Bunun yanında, bu araştırma bulgularının zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi açısından, farklı değişkenler ve farklı örneklem gruplarıyla çok boyutlu çalışmalar yapılabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Adams, G.R. ve Jones, R.M. (1983). Female adolescents identity development: Age comparision and Perceived child rearing, *development psychology*. 19(2),249- 256.
- Adelson.J. (1980). *Handbook of adolescen tpsychology*. New York: Wiley.
- Akman Y. (2007). Identiystatus of Turkish university students in relation to their evaluation of family problems. *SocBehav Pers*; 35,79-88.
- Allison, B.N.ve Schultz, J. B. (2001). Inter personal identity formation during early adolescence. *Adolescence*, 36(143), 509-23
- Archer, S.L. (1982). The lower age boundaries of identity development. *Child Development*.53, 1551-1556.
- Archer, S.L.(1985). Career and family the identity process for adolescent girls. *Youth and Society*.16(3), 289-314.
- Archer, S.L.(1989). Gender differences in identity development: Issues of Process, Domain and Timing. *Journal of Adolescence*. 12, 117-138.
- Arslan, E. (2008). *Bağlanma stilleri açısından ergenlerde Erikson'unpsikososyalgelişim dönemleri ve ego Kimlik süreçleri* (Yayımlanmamış doktora tezi).Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Atak, H. (2011). Kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi: kuramsal bir değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 163-213.
- Aydın, M.G.(2017). *Beliren yetişkinlik döneminde algılanan ebeveynlik tutumları ile kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Ufuk Üniversitesi,Ankara.
- Aygör, N. (2010). *12-14 Yaş grubu ergenlerde beden bölgelerinden ve özelliklerinden hoşnut olma durumu ve beden imajının değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Back, E. A. (2011). Effects of parental relations and up bringing in troubled adolescent eating *behaviors*. *Eating Disorders*,19, 403-424.
- Balkaya, A. ve Ceyhan, E. (2007). Lise öğrencilerinin kimlik duygusu kazanım düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1),433-446.
- Baş, N.(2013). *Ergenlerin bağlanma stilleri ve kimlik statüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*.(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Bergh, S. ve Erling, A. (2005). Adolescent identity formation: A Swedish study of identity status using the EOM-EIS-II. *Adolescence*. 40 (158), 377-395.
- Birgi, F. (2010). *Üniversite öğrencilerinde kimlik ve bağlanma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2016). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik* (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cash T. F. (2004). *Body image: Past, present and future*. New York: Guilford Press.
- Cash T. F. (2012). *Cognitive behavioral perspective on body image*, Norfolk: Academic Press, New York.
- Cash, T. F. ve Pruzinsky, T. (2002). *Body image: A handbook of theory. Research, and clinical practice*. New York: Guilford Press.
- Cash, T. F. ve Smolak, L. (2011). (Eds.), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention*. New York: Guilford Press.
- Chase, M.E. (2011). *Identity development and body Image dissatisfaction in college* (Master thesis) The Graduate College University of Wisconsin, Stout.
- Cramer, P. (2000). Development of identity: Gender makes a difference. *Journal of Research in Personality*, 34(1), 42-72.
- Çakır, S.G. (2001). *Ergenlerde kimlik statüsünün anne baba tutumu, aile tipi ve anne babanın eğitim düzeyi ile ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Çakır, S.G. ve Aydın, G. (2005). Parental attitudes and ego identity status of Turkish adolescents. *Adolescence*, 40 (160), 847-859.
- Çok F. (1990) Body image satisfaction in Turkish adolescents. *Adolescence*, 25, 409-413.
- Çuhadaroglu, F. (2001). Ergenlik döneminde psikolojik gelişim özellikleri. *Katkı Pediatri Dergisi*. 21(6), 863-868.
- Demir, İ. (2009). Gençlerin kimlik statülerinin kültürel karşılaştırılması: İstanbul-Nusaybin örneği. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16(3), 129- 136.
- Demir, G. ve Derelioğlu, Y. (2010). Gençlerde otoriter yenizmin yordayıcıları olarak kimlik statüleri ve kimlik Stilllerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 99-119.
- Eraslan, M. ve Aydoğan, H. (2016). Vücut geliştirme ve fitness merkezinde spor yapan bireylerin beden bölgelerinden hoşnut olma düzeylerinin yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (2), 50-57.
- Erden, M. ve Akman Y. (2001). *Gelişim ve öğrenme* (Genişletilmiş 9. baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Ergür E. (1996). *Üniversite öğrencilerinde beden-benlik algısı ile ruh sağlığı arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis* (Second edition). New York: Norton.
- Erikson, E. (1984). *İnsanın Sekiz Çağı*. (Çev. B. T. Üstün, V. Şar). Ankara: Sevinç Matbaası.
- Eryılmaz, A. ve Alpay, A. (2011). Ergen öznel iyi oluşu ile kimlik statüsü ilişkisinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 167- 179.
- Esnaola, I.,Rodríguez, A. ve Goñi, A. (2010). Body dissatisfaction and perceived socio-cultural pressures: Gender and age differences. *Salud Mental*, 33, 21-29.
- Forbes, S.ve Ashton, P.(1998). The identity status of African Americans in middle adolescence: A reexamination of Watson and Protinsky *Adolescence*. 33(132), 845-849.
- Gavas, A. (1998). *Kimlik gelişimi sırasında ergenin anne-baba ile ilişki düzeyinin saptanması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Gerrig, R. J. ve Zimbardo, P. G. (2017), *Psikolojiye giriş: Psikoloji ve yaşam* (Çev. G. Sart). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Graf, S.C.,Mullis, R.L. ve Mullis, A.K. (2008). Identity formation of United States American and Asian Indian adolescents. *Adolescence*, 43 (169,) 57-69.
- Greenberg, J. L.,Delinsky, S. S.,Reese, H. E., Buhmann, U. ve Wilhelm, S. (2010). Body Image. J. E. Grant, & M. N. Potenza (Eds.). *Young adult mental health*. New York, NY: Oxford University Press.
- Gönül, E. (2008). *Kimlik statülerinin 22-30 yaşlar arasındaki genç yetişkinlerin yaşadığı kaygı düzeyi ile ilişkisi*(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Grogan, S. (2010). Promoting positive body image in Males and females.*Contemporary issues and future directions. Sex Roles*, 63, 757-765.
- Gündoğdu, M. ve Zeren, Ş.G. (2004). Yetiştirme yurdunda kalan ergenlerin kimlik statüleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (22), 57-63.
- Güney, C. (2018). *15-18 Yaş arası ergenlerde beden imgesi ile sosyal anksiyete arasındaki ilişkide kişilik Özelliklerinin aracı etkisinin incelenmesi*(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hacıoğlu, M. (2017).Üniversite öğrencilerinin beden imgesi hoşnutluğu ve iletişim becerilerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, (2)2, 1-16.
- Hale, B. D. ve Smith, D. (2012). Body building. In T. F. Cash (Eds.), *Encyclopedia of body image and human Appearance* (pp. 66–73). Spain: ElsevierInc.
- Hetherington, E.M.,Gauvain,M., Ross , D.,Parke, R.D. ve Locke ,V.O.(2006). *Child psychology: A contemporary viewpoint*. McGraw-Hill.
- Hovardaoğlu, S. (1992). Vücut algısı ölçeği. *Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji Dergisi (3P)*. Testler Özel Eki. 1(1),26-27.

- Jones, R. M. ve Streitmatter, J. L. (1987). Validity and reliability of The EOM-EIS for early adolescents. *Adolescence*, 22, 3-52.
- Karagöz, N. ve Karagün, E. (2015). Profesyonel sporcuların beden imajı üzerine betimsel bir çalışma. *Sport Sciences*, 10(4), 34-43.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (33. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Keven- Aklıman, Ç.ve Eryılmaz,A. (2017). The effectiveness of a body image group counselling program on adolescent girls in high school. *International Journal of Psychology and Educational Studies*. 4(2), 10-23.
- Kılıç, P. (2019). *Ergenlerde beden imgesi ile psikolojik sağlamlık ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Kindes, M. V. (2006). *Body image: New research*. NY: Nova SciencePublishers.
- Klimstra, T.A.,Hale, W.W.,Raaijmakers, Q.A.W.,Branje, S.J.T. ve Meeus, W.H.J. (2010). Identity formation in adolescence: Change or stability. *Journal of Youth and Adolescence*, 39; 150-162.
- Köker, S. (1997). *Kimlik duygusunun kazanılması açısından ergenlerin, genç yetişkinlerin ve yetişkinlerin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış doktora tezi).Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kroger, J. (1988). A longitudinal study of ego identity status interview domains, *Journal of Adolescence*, 11, 361-374.
- Kutlu, B. (2009). *Beden imajının gelişimi ve sağlıklı beden ağırlığının korunmasında yemeye ilgili tutumlar, temel inançlar ve ebeveyne bağlanmanın rolü*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Lewis, H. L. (2003). Differences in ego identity among college students across age, ethnicity, and gender. *An International Journal of Research*, 3(2), 159- 189.
- Luyckx, K.,Schwartz, S. J., Goossens, L. ve Soenens, B. (2008). There lationship between identity Developmentand adjustment in the transition to adulthood: Variable-centered and person Centered approaches. *Journal of Research on Adolescence*, 18(4), 595-619.
- Marcia, J.E. (1966). Identity in adolescence. (In) J. Adelson (Ed.). *Handbook of adolescent pscyhology* (pp.159-187). Canada: John Wiley&SonsInc.
- Marcia, J.E. (1993). The relational roots of identity in, J. Kroger (Ed). *Discussions on ego identity*. (Pp.134-147) Hillsdale: NJ, England, Lawrence Erlbaum Associates.
- Morsünbül, Ü. (2005). *Ergenlikte kimlik statülerinin bağlanma stilleri, cinsiyet ve eğitim düzeyi açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Morsünbül, Ü.,Crocetti, E., Çok, F. ve Meeus, W. (2016). Identity statuses and psychosocial functioning in Turkish youth: A person-centered approach. *Journal of Adolescence*, 47, 145-155.

- Neagu, A. (2015). Body image: Atheoretical framework. *The Publishing House of The Romanian Academy*, 17 (1), 29-38.
- Nicoli, M. G. ve Liberatore, R. D. R. J. (2011). Binge eating disorder and body image perception among University students. *Eating Behaviors*, 12, 284-288.
- Oflazoğlu, A.F. (2000). *Yetiştirme yurdunda yaşayan ergenlerde kimlik statülerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Oskay, G. (1998). Genişletilmiş objektif ego kimlik statüsü ölçeğinin (extended objective measure of ego Identity status) EOM-EIS'in Türkçeye uyarlanması- geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2(9), 17-24.
- Öngören, B, Aydemir, İ. ve Öngören, Z. (2018). Yaşam evinde kalan yaşlıların yaşam kalitesi ve beden algıları. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29 (2), 98-113.
- Özbey, H. (2019). *Lise öğrencilerinde beden algısı ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Akşehir ilçesi örnekleme)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Polat, G. (2014). *Düzenli egzersiz yapan kadınlarda egzersizin benlik saygısı ve beden memnuniyeti üzerine Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Reas, D. L. ve Grilo, C. M. (2004). Cognitive behavioral assessment of body image disturbances. *Journal of Psychiatric Practice*, 10, 314-322.
- Santrock, J. W. (2020). *Ergenlik (Adolescence)*. (Çeviri Ed. Siyez, D.M), Ankara: Nobel Yayınları.
- Schilder, P. (1950). *The Image and appearance of the human body*. New York, NY: International Universities Press.
- Selvi, K. (2018). *Erkeklerde beden imajı kaygısı ve kas algı bozukluğunun öz-belirleme kuramı çerçevesinde araştırılması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Seymour, W. (1998). *Remaking the body: Rehabilitation and change*. London: Routledge.
- Solmaz, F.D. (2002). *Lise son sınıf öğrencilerinin kimlik statüleri ile anne- baba tutumlarını algılamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Streitmatter, J. (1993). Gender differences in identity development: An examination of longitudinal data. *Adolescence*. 28(109): 55-67.
- Striegel-Moore, R.H. ve Franko, D.I. (2004). Body image issues among girls and women. In T. F. Cash and T. Pruzinsky (Eds.), *Body Image a handbook of theory, research and clinical practice* (p.183-191). New York: The Guilford Press
- Süslü, D.P. (2002). *Çalışan ve öğrenci ergenlerde kimlik duygusu kazanımının araştırılması* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Tarhan, S. (1995). *Lise öğrencilerinin beden imajlarından hoşnut olma düzeylerinin özsaygıları ve akademik Başarıları üzerindeki etkisi*(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Thapa, D. K.veThapa, S.(2015).Gender differences in body image dissatisfaction and eating disorder among Nepalese adolescents: A paradigm shift from fatness to thinness. *iMed Pub Journals*. 1,(2). 1-5
- Tiegman, M., (2004). Body image across the adult life span: Stability and change. *Body Image*, 1 (1), 29-41.
- Topaloğlu, B. (2014). *Alay edilme algısı ölçeği (AEAÖ)ergenler için geçerlik ve güvenirlik çalışması: Beden imajı ve kontrol kaybı ile ilişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Tural- Büyük, E. ve Özdemir, E. (2018). Lise öğrencilerinin beden algısı ile yeme tutumu arasındaki ilişki. *International Anatolia Academic Online Journal*, 4,(2). 1-12.
- Türküm, S. (2000). *"Ergenlik döneminde gelişim". Çocuk gelişimi ve psikolojisi*. Ceyhan, E. (Eds.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları No: 698.
- Uba, L. veHuang, K. (1999). *Psychology*. New York: Longman.
- Uğurlu, N. ve Akın, H. (2008). Muğla Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin beden-benlik algısı ve psikolojik sıkıntı belirtileri ile ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul Dergisi*, 11(4), 38-47.
- Uzman, E. (2002). *Sosyal destek düzeyleri farklı üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre kimlik statüleri*(Yayınlanmamış doktora tezi).Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Varan, A. (1990). *Liseli gençlerin kimlik statülerinin cinsiyet, yaş ve sosyokültürel çevre açısından İncelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Voelker D. K.,Reel J.J. ve Greenleaf C.(2015). Weight status and body image perceptions in adolescents: Current perspectives. *Adolesc Health Med*. 9 (6). 149–158.
- Wires, J.W.Barocas, R. ve Hollenbeck, A.R. (1994). Determinants of adolescent identity development: A cross-sequential study of boarding schoolboys. *Adolescence*,29(114), 361-37.
- Yaşın- Dökmen, Z. (2009). Menopoz, beden imgesi ve ruh sağlığı. *Türk Psikoloji Yazıları*. 12. (24): 41-55.
- Zimmermann, G. G.,Lannegrand-Willems, L., Safont-Mottay, C. ve Cannard, C. (2015). Testing new identity models and processes in French-speaking adolescents and emerging adults students. *Journal of Youth & Adolescence*,44(1), 127-141.

İletişim/Correspondence

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul TALU
etalu@ahievran.edu.tr